

Expo in STAM Gent toont glimp van toekomstig samenleven via ideeën van bewoners

Hoe zal/kan/moet de stad van morgen eruitzien? De nieuwe expo in het Gentse STAM bundelt de ideeën en visies van zo'n 30-tal stedelingen, van mobiliteitsexperts tot kunstnarers. Van utopisch tot verrassend praktisch en haalbaar.

KIM VAN DE PERRE

A glimpse of where we're going heet de tentoonstelling die dit weekend van start gaat. En dat mag dan wel in het STAM in Gent zijn, de inhoud van de expo beperkt zich allerminst tot de Arteveldestad. Voor curator Ely Van Eeghem was het van meet af aan duidelijk: ze wilde het niet over een specifieke stad hebben, wel over de wereld. Want waar je ook bent, steden en hun bewoners staan min of meer voor dezelfde gigantische uitdagingen. Met als een van de belangrijkste vragen: hoe kunnen we slim en duurzaam omgaan met de schaarse ruimte, die ook almaar schaarser lijkt te worden?

Van Eeghem wilt zich als kunstenaar al jaren aan het thema. Haar gefilde wereldwijde video's maken in buitenlandse metropolen en die vervolgens, bij wijze van dialoog of confrontatie, afspelen in haar eigen stad, Gent. Die videoprojecten zijn ook te zien in het STAM. Zo vertelt haar film over het 2 kilometer lange hok in Montreal om een villa's van een multiculturele buurt te scheiden ook iets over zichtbare en onzichtbare grenzen in onze eigen steden. Aan de hand van - soms absurde - video-installaties wil ze stedelingen doen nadenken over nieuwe mogelijkheden. Waarom zou een toeristische paardenkoei wel thuis horen in het oude centrum en niet in een sociale woonwijk als Nieuw Gent?

Omdat Van Eeghem haar eigen ideeën wilde overtuigen deed ze ook een beroep op 28 andere mensen verspreid over heel België. Schrijvers als Filip Yl Azzoun en Beekba De Wit, tekennars als Carl Creut, maar eveneens bouw- en milieukundigen, milieuspecialisten, architecten en advocaten. Welke plannen en/of visies hebben zij voor de stad van morgen? Het resultaat is een tentoonstelling in een magneet, tekening of ontwerp konden gieten?

Hierbij alvast een kleine greep uit de verrassende resultaten. Om bij weg te droppen, of om zo snel mogelijk uit te proberen in de praktijk.

De kunstenaar Groenmeesters en thuishuizen

Het begon met een fictief doemscenario. Wat als een eilandwijk als het Gentse Molen, tussen twee vertakkingen van de Leie, zou overstromen? Ely Van Eeghem zat samen met bewoners en schoolkinderen uit Molen en stelde hen de vraag: hoe zou je de buurt dan vanuit het niets herdenken en herbouwen?

Het doemscenario mondde uit in een utopie: MLM00. Met zoveel innovatieve ideeën dat er allerlei nieuwe termen voor moesten worden bedacht. Een lexicon uit stadsnoelgismen die een andere, ongezien vooruitstrevende vorm van samenleven in het leven roepen. Een die Molen en Gent overstijgt.

Naast een buurgemeester wordt er in MLM00 jaarlijks ook een inwooner tot groenmeester uitgekozen. Om de balans van planten en waterzuivering te bewaken, anderen te helpen bij het bijhouden en onderhouden van groeiscen. Zondagden worden vervangen door Alledagen, waarop alle mensen buiten komen om samen te eten. Hetken worden aanuistelingen die eerder uitnodigen dan hinderen of verbieden. Het onbepaaldheids is een plek voor iedereen, een plek waar alles kan, iedereen tijdelijk mag verblijven en naar eigen goeddunken mag inrichten. Bij thuishuizen wisselen bewoners uit dichtgebouwde gebieden tijdelijk van onderkopen met mensen die meer op open plekken wonen.

Sommige termen en bijbehorende ideeën lijken kinderlijk idealistisch, zoals elk huis betaalbaar maken voor iedereen. Of zelfs ronduit sciencifiction, zoals wonkcontact ofthelw energie die door vertelde koppels en barenruizes wordt opgewekt.

Van andere nieuwigheden vraagt je je wat ons belet om te meen in te voeren? Waarom geen sluiserpanten introduceren: heerlijk nutteloze punten zijn om stil te staan, te dromen, doelloos rond te hangen zonder dat je de stempel hang-jongere of -oudere krijgt opgedrukt. Waarom wegen niet enkel voor traag verkeer teugelijk maken, maar teugelijk uitzonderlijk in motorroad worden geschilde? Of een systeem van zelf-samenge-stelde gezinnen promoten die een groot huis met elkaar delen?

Laat je (samen) rijden

"Steden worden almaar groter en onmenselijker. In de toekomst is het cruciaal om de microroopties te maken en te houden", zegt ICT-specialist Sidharta Gautama. En die spreder bij zijn dagen van de Gent aan het ontwikkelen van hulpmiddelen voor slimme steden. Zoals een routecoach-applicatie voor de smartphone. Een app die het mobiliteitsgedrag van stadsbewoners volgt en daarop advies geeft op maat. Om pendelaars bijvoorbeeld fijnere fietsroutes te adviseren, bepaalde drukke punten of locaties laten vermijden of hen erop te wijzen dat ze veel sneller ergens geraken met een tram dan met de auto.

*Niet vanuit een Big Brother-reflex of met het

De socioloog/activist Betaalbaar wonen op gemeenschapsgrond

Op het eerste gezicht lijkt het bordspel *Commonopolis* van Thomas Dawance een grapje. Een duidelijke satire op het klassieke *Monopoly*, waar het als spel op aankomt om zo snel mogelijk zo veel mogelijk straten en wijken op te kopen om anderen te laten doden. Maar *Commonopolis* is ook meer dan dat. Het toont een nieuw woonmodel.

Dawance, van opleiding architect en socioloog, zet zich al jaren in voor leiders recht op (betaalbaar) wonen. Eerst als kraker/activist, vandaag als projectverantwoordelijke bij Community Land Trust Brussels. CLT's, overgevoerd uit de VS, zijn organisaties die gronden in steden verwerven en dan behoren als gemeenschappelijke grond.

Concreet blijft CLT eigenaar van de grond, maar de woningen op de grond kunnen wel door particulieren met lage inkomens gekocht worden via erfpachtcontracten. Onder de marktprijs. Ze krijgen ook dezelfde rechten als

een gewone eigenaar: ze mogen hun huis verbouwen of verkopen, hun kinderen kunnen het later erven, de eerste proefprojecten in

Brussel zijn al een feit. Leuk detail: eigenlijk had de echte bedenker van *Monopoly*, of toch van de voorloper *The Landlord's Game*, het ook zo bedoeld.

Lizzie Magie was een aanhanger van econoom Henry George die vastgoedspeculanten verweet dat ze hun huurlers uitmelkten, en maakte het bordspel in 1903 om die theorie te illustreren.

Alleen draaide het iets anders uit toen spellenmaker Parker Brothers een verkoper Charles Darrow zich in de jaren 30 met het spel bemiddelde.

Waar gaat het naartoe met de stad?

NAAR DIT

De student Samen met vluchtelingen

Voor de studenten van het KASK in Gent was het duidelijk: als je de stad van morgen vorm wilt geven, moet je daar ook nieuwe stadsbewoners bij betrekken. Dus gingen ze rond de tafel zitten met asielzoekers uit Gentse opvangcentra. "Alleen zo kun je in de toekomst goed samenleven", zegt student Dennis Janssens.

"Nu wordt van vluchtelingen verwacht dat ze zich integreren, maar anderszitten zitten ze wel weggestoken in een uitbोक. In plaats van enkel over hen te praten, zouden wij het beter om met hen te praten. Op gelijke hoogte, als mede-architecten van een nieuwe stad. Hoe zien zij het nieuwe samenleven? Wat is voor hen een waardevolle publieke ruimte?"

Dat leidde tot interessante debatten en ideeën die de KASK-studenten in hun 'Meet Agree Build' film gaten voor de expo. Ideeën als een cultuurtoren waar iedereen over Belgische cultuur kan leren, maar ook over andere culturen die in de stad ver-

enigd worden. En waarom niet één groot gebedshuis waarin verschillende godsdiensten een plek hebben en mensen elkaar kunnen tegenkomen, in plaats van verschillende kerken en moskeeën verspreid over de stad? Of een gemeenschappelijke rouwplek? Janssens: "Da's gezamenlijk ideeënbeeld is ook een groene stad, grondeloos autoritair en met windturbines in de randen of bewoners van energie te roepen. Opvallend: niemand van onze brainstormgroep voorzag een asielcentrum, wel betaalbare onderkomen verspreid over heel de stad en veel ontmoetingsplekken."

Stad van morgen: A glimpse of where we're going loopt van 23/10/16 t.e.m. 07/05/17 in het Stam, Bijloeksite in Gent, stamgent.be